

EDİTÖRDEN

Kadınlar, Fransız Devrimi ile 1789'de başlayan eşitlik, özgürlük ve aydınlanma mücadelesinde "Mademki kadın sehpa'ya çıkabiliyor, kürsüye de çıkabilir" diyerek toplumsal cinsiyet ayrımına başkaldırdılar...

Tekstil fabrikasında daha iyi çalışma koşulları isteyen 40 bin dokuma işçisinin greve başladığı gündü 8 Mart 1857; New York'da fabrikaya kilitlenip yakılarak can veren 129 kadın işçinin adıydı "Dünya Emekçi Kadınlar Günü"...

İşçi grevleri ve Bolşevik kadın işçilerin aktif mücadelesi sonrasında 1905 Devrimi ile monarşinin yıkılması ve yerine burjuva demokratik cumhuriyetin kurulmasıyla 1905-1907 döneminde Rusya'da örgütlü kadınların yaygınlaşan kitlesel grevleri dünyada etkilerini gösterecekti... Rusya'da sınıfın/kadının başarısı 1907'de Finlandiya'da kadının Meclise girmesine önayak oldu, İngiltere, İrlanda, Belçika, Almanya gibi ülkeler kadın mücadelesinde mevziler kazanırken bu rüzgâr Türkiye'de etkilerini 1920'li yıllarda gösterdi.

Ataerkil toplum ile birlikte "Erkekler erkek olunuz!" söylemiyle "erkeklerin hakları" yapılandırılırken, bedeli sehpa'ya çıkararak ödenerek "kadınların hakları" da yazıldı.

Kadının kurtuluş mücadelesi o gün bu gündür devam ediyor...

Giriftleşen kapitalizm ile ataerkil sistemde; üretim biçimleri ve mülkiyet ilişkilerindeki değişimlerle birlikte kadının toplumda, çalışma ve aile ilişkilerindeki yeri de değişimler gösterdi. İnsanı üretimdeki yeri ya da mülkiyete sahip olduğu oranda koruyan ve kadını da ucuz emek veya mülk olarak gören egemen cinsiyetçi hukuk anlayışı farklı kültürel ortamlarda benzer özellikler gösterdi.

Toplumsallaşma sürecinde Batı'da daha erken başlayan "kadın hakları" mücadelesi eril egemenliğini kısmen kırarak siyasal eşitlik savaşında kadına mevziler kazandırırken; kadını yok sayan İslam hukukunda erkeğin sahip olduğu haklardan mahrum bırakıldı.

Doğu tipi geleneksel zihniyet, kadının "içeride" ev-bakım hizmetlerini yaparken korunmasını uygun görürken; Batı tipi yenilikçi (!) zihniyet, kadının "içerideki" vazgeçilmezliğini öne çıkarırken "dışarıda" da iyi bir yönetici de olabileceğini varsaymaktadır. Doğu'da; "içeride" çok çocuklu, yönetimlerden uzak "kadın" tiplmesi, kapitalist sistemin -çocuklardan sonra- en ucuz işçilik olarak kadın emeğinden beklentisiyle bulunduğu yarı zamanlı/ücretli çalışma ve yönetimlerden uzak tutan roller tanımlanması için uygun zeminler hazırlanmış oluyor. Batı'da "çocuk da yaparım kariyer de" diyen "kadın" için az çocuklu ailelerde ideal anne-eş rolünü uygun gören kapitalizm, üretkenlik adına kadına yönetimlerde de üst düzey görevlerin sorumluluğunu tanımlayabiliyor.

Türkiye'de ne Doğu ne de Batı tipi bir kültürün oturtulamadığı mevcut yapıda; Doğu tipi iyi bakıcı-anne-eş ile Batı tipi ucuz emek tiplmesinde yarı ücretli çalışma biçimleri, güvenceli esneklik kavramıyla taçlandırıldığında kadının da "olurunu alan" sömürü sistemi kabul görüyor. Son dönemde kadını asla yönetimlerde görmek istemeyen, kadının "görünmeyen/ücretsiz" emeğini dikkate almayan, ancak her durumda kadına "sahibimdir yapar" dedirterek erkek hegemonyasını öne çıkaran model oluşturuluyor. "Yeni Türkiye" modeli, "çocuk da yaparım para da kazanırım" diyen analarıyla, işsizlik tavan yaparken istihdamda haksız/ucuz rekabet pazarlamasıyla uluslararası sermayenin cazibe merkezi haline getirilmek isteniyor. Sonuçta; eril-dişil kutsal aile sorumluluğunun gözetildiği iddiasıyla birlikte, çalışma yaşamında cinsiyetçi istihdam biçimleriyle kadının ucuz emek sömürüsünde yerini koruması sağlanıyor. Tam zamanlı/ücretli işler erkeklere, yarı zamanlı/ücretli işler kadınlara uygun görülüyor.

Çıkarları öncelenen erkek egemen toplumlarda, genel kabuller üzerinden -sendikalar dahil- işin cinsiyetleştirilmesi sonucu toplumsal güç haline gelen erkek, örgütsel yapılarda da hegomonik üstünlük sağlayarak kadın ikincil konuma getiriliyor. Yarı zamanlı/ücretli "iş" görenler örgütlenmede varlık gösteremezken; kuralsız çalışma, sendikali işçiler arasında kadın oranını düşürüyor, kadının örgütsel varlık göstermesini, yönetici olma olasılığını engelliyor ve her durumda iktidar eril zihniyete bırakılıyor.

Kadınlar, örgütsel ve yönetsel düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliği haklarına sahip olamadığı sürece emeğin örgütlenmesi sağlanamayacak ve sınıf mücadelesi başarıya ulaşamayacaktır. Bu anlamda kadın-erkek istihdamında eşitlik ve kadınların "işte çalışma hakkı" mücadelesi ekonomik, toplumsal ve siyasal alanda özel bir öneme sahiptir.

Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, kadının özgürlüğünü işçi sınıfının özgürlüğü ile özdeşleştirmekte, kadının sınıfsal varlığını ve sınıf bilincini hissetmesini sağlayacak her türlü mücadeleyi -sorumluluğunun sürekliliğini de sağlayarak- sayfalarına taşımayı görev olarak kabul etmektedir.